

Τι είναι η Προηγιασμένη Θεία Λειτουργία και καθέ πότε τελείται;

/ [Ορθόδοξες Προβολές](#)

Ἡ Ἐκκλησία μας καθόρισε ὅλες τίς Τετάρτες καὶ Παρασκευές τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς νά τελεῖται ἡ Λειτουργία τῶν Προηγιασμένων Δώρων.

Κατὰ τή Λειτουργίᾳ αὕτῃ δέν τελεῖται Θυσία, δὲ γίνεται δηλαδὴ μεταβολή τοῦ ἄρτου καὶ τοῦ οἴνου σὲ Σῶμα καὶ Αἷμα Χριστοῦ. Τὰ Τίμια Δῶρα, ὁ Ἄρτος καὶ ὁ Οἶνος εἶναι ἕτοιμα, ἔχουν προαγιασθεῖ (γι' αὐτὸ καὶ λέγεται Λειτουργία τῶν Προηγιασμένων Δώρων) κατὰ τὴν προηγηθεῖσα θεία Λειτουργία τῆς Κυριακῆς, εἶναι πλέον Σῶμα καὶ Αἷμα Χριστοῦ, καὶ ἀπλῶς προσφέρονται πρὸς μεταλήψη στοὺς πιστοὺς.

Ὁ Ἱερέας καθ' ἐκάστη Κυριακὴ κόπτει ἀπὸ τὸ πρόσφορο τὸν λεγόμενο «Ἀμνόν», δηλαδὴ τὸ τετράγωνο ἐκεῖνο τεμάχιο τῆς σφραγίδας πού γράφει ΙΣ-ΧΣ ΝΙ-ΚΑ, καὶ

τὸ τοποθετεῖ ἐπάνω στό ἱερὸ Δισκάριο. Μετ' ὀλίγο, κατὰ τή στιγμή τοῦ «Σὲ ὑμνοῦμεν...», τὸ τεμάχιον αὐτὸ τοῦ ἄρτου θὰ μεταβληθεῖ διὰ τῆς εὐλογίας τοῦ Ἱερέως σὲ αὐτὸ τοῦτο τὸ Σῶμα τοῦ Κυρίου, ὅπως καὶ ὁ οἶνος, ποὺ εἶναι στό ἱερὸ Ποτήριο, θὰ μεταβληθεῖ καὶ αὐτὸς σὲ αὐτὸ τοῦτο τὸ Αἶμα τοῦ Κυρίου.

Ὅταν ὅμως βρισκόμαστε στήν πένθιμο περίοδο τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς, ὁ Ἱερέας, κατὰ τή Θεία Λειτουργία τῆς Κυριακῆς, δέν θὰ κόψει ἓνα μόνο τεμάχιο ἐκ τῆς σφραγίδας τοῦ προσφόρου, ὡσὰν αὐτό πού εἶπαμε ἄνωτέρω, ἀλλὰ περισσότερα (συνήθως τρία), ἀνάλογα πρὸς τὸν ἀριθμὸ τῶν Λειτουργιῶν τῶν Προηγιασμένων πού θὰ τελέσει κατὰ τὴν ἐβδομάδα.

Τὰ τεμάχια αὐτά (πού δέν κόπτονται ὅλα ἀπὸ ἓνα πρόσφορο, ἀλλ' ἓνα ἀπὸ κάθε πρόσφορο), θὰ τὰ εὐλογήσει κατὰ τὴν ὥρα τοῦ καθαγιασμοῦ καὶ αὐτὰ θὰ μεταβληθοῦν σὲ Σῶμα Χριστοῦ. Ἀπὸ αὐτὰ τὸ ἓνα θὰ χρησιμοποιηθεῖ γιὰ τὴν θεία Μεταλήψη τῆς ἡμέρας ἐκείνης (Κυριακῆς), τὰ ἄλλα (συνήθως δύο) θὰ ἐμβαπτισθοῦν στό ἱερὸ Ποτήριο, ὅπου τὸ Ἅγιο Αἶμα τοῦ Κυρίου, καὶ θὰ φυλαχθοῦν σὲ εἰδικὸ κιβωτίδιο, τὸ ἱερὸ Ἀρτοφόριο, γιὰ τὶς Λειτουργίες τῶν Προηγιασμένων Δώρων πού θὰ γίνουν ἐντὸς τῆς ἐβδομάδας. Κατ' αὐτές τὶς Λειτουργίες ὁ Ἱερέας θὰ προσφέρει στοὺς πιστοὺς πρὸς μεταλήψη τὰ Προηγιασμένα αὐτὰ Τίμια Δῶρα.

Ἡ Λειτουργία τῶν Προηγιασμένων εἶναι συνυφασμένη μὲ Ἑσπερινό, εἶναι δηλαδὴ βραδινή. Αὐτὸ ἔχει θεσπιστεῖ, διότι οἱ παλιοὶ Χριστιανοὶ κατὰ τὶς ἡμέρες τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς διετέλουν τελείως ἄσιτοι (νηστικοί) μέχρι τῶν ἑσπερινῶν ὥρῶν. Μπορούσαν λοιπὸν νὰ ἐκκλησιαστοῦν καὶ νὰ κοινωνήσουν κατὰ τὶς ἑσπερινὲς ὥρες. Σήμερα ἡ Λειτουργία τῶν Προηγιασμένων τελεῖται καὶ κατὰ τὴν ἑσπέρα συνηθέστερα ὅμως τελεῖται κατὰ τὶς πρωινὲς ὥρες πρὸς διευκόλυνση τῶν πιστῶν.

Ἡ Λειτουργία αὕτῃ δέν ἔχει τὸν πανηγυρικὸ καὶ θριαμβευτικὸ τόνο τῶν ἄλλων Λειτουργιῶν, ἀλλὰ δεσπόζει σὲ αὕτῃ τὸ πένθιμο καὶ κατανυκτικὸ στοιχεῖο. Ἡ Λειτουργία τῶν Προηγιασμένων τελεῖται ὅλες τὶς Τετάρτες καὶ Παρασκευές τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς. Κατὰ τή Μεγάλῃ Ἑβδομάδῃ τελεῖται μόνο τὶς τρεῖς πρῶτες μέρες αὐτῆς (Μ. Δευτέρα, Μ. Τρίτη καὶ Μ. Τετάρτη). Ἐπίσης τελεῖται καὶ κατὰ τὶς ἡμέρες ἑορτῶν εὐρισκομένων ἐντὸς τῆς περιόδου τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς. Δέν τελεῖται κατὰ τὰ Σάββατα καὶ τὶς Κυριακὲς τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς. Ὁ Ἱερέας, καὶ ἂν κρατήσῃ τὰ ὀνόματα, δέν θὰ τὰ μνημονεύσῃ, στήν Πρόθεση, ἀλλὰ θὰ τὰ ἀφήσῃ γιὰ τή Λειτουργία τοῦ Σαββάτου ἢ τῆς Κυριακῆς. Ἐπίσης, κατὰ τή Λειτουργία τῶν Προηγιασμένων δέν τελοῦνται μνημόσυνα.

+Ἀρχιμ. Ἐπιφανίου Θεοδωροπούλου

Φωτογραφία αρχείου: Ραφαήλ Γεωργιάδης/ ore.gr